

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Dolenjski praznik — belokranjska železnica otvorjena.

Napočil je slavnostni dan, katerega je tako željno pričakovala Dolenjska, osobito Belakrajina. Že v soboto in nedeljo je bilo ob celi progi od Ljubljane do Bubnjare živahno gibanje, kakoršnega že dolgo ni videla Dolenjska. Slavnostni loki, mlaji oviti z zelenjem, slovenske trobojnice in cesarske zastave, narodne noše in drugi podobni znaki, so govorili, da praznuje Dolenjska najlepši dolenjski praznik.

Že pred 7. uro se je zbrala v Ljubljani tisočera množica ljubljanskega in okoliškega prebivalstva in kranjski dostojanstveniki, osobito prevzvišeni knezoškof ljubljanski, deželni glavar dr. Šušteršič, deželni predsednik baron Schwarz, ljubljanski župan dr. Tavčar, deželni in državni poslanci, in tako dalje. Po prvih pozdravih na kranjski zemlji na izstopivšega železniškega ministra pl. Forsterja, odpeljal je vlak tamošnje goste proti

Novemu mestu,

ki je bilo vse oblečeno v slavnostno obleko. Na tisoče ljudstva je bilo zbranega na kolodvoru in nazaj po cesti do mostu čez Krko — celo po drevju in po gričih je vse mrgolelo občinstva. Iz kolodvora so plapolale v pozdrav slovenske zastave. Meščanska godba zasvira cesarsko himno, ljudstvo gromovito pozdravi došli vlak z „Živijo“ klici. Ministra pozdravi pred vsem novomeški župan g. Rosmann, povdarjajoč pomen železnice za naše ljudstvo, ki je dosedaj trumoma bežalo v Ameriko, in z zahvalo na presvitlega cesarja, za kojega vladanja se je odprla nova pot v boljšo bodočnost za dolenjsko ljudstvo. V imenu meščanske garde je nagovoril ministra g. Bergmann; poklonila se je ministru tudi ljudsko-šolska mladina, ki je polnoštevilno s cesarskimi in slovenskimi zastavicami mahala v pozdrav, in Pavla Svetec je podarila ministru krasen šopek. Ob številni asistenci, kapitelja in okoliških gg. duhovnikov je blagoslovil škof progo — gimnazijski pevski zbor pod vodstvom g. Hladnika je zapel Foersterjevo kantato „Ako Gospod ne zida hiše“. Ministru se je predstavila cela vrsta uradnikov in raznih zastopnikov, nakar je odpihal slavnostno okrašen vlak — cesarski orel na lokomotivi okinčan z venci in zastavami — med burnimi pozdravi občinstva preko novega železnega mosta čez Krko v

Kandijo.

Kakor v mestu je vihralo tudi v Kandiji, Drski, Irčivasi in Šmihelu polno slovenskih in cesarskih zastav. Ves kolodvor v Kandiji je bil ovit v zelenje. Nad kolodvorom je bila cela vrsta mlajev, ovita v zastave in zelenje — stotera množica je pozdravljala prišedši vlak. Šolska mladina v Šmihelu pod vodstvom g. nadučitelja Gebauerja in č. g. župnika Trškana je obračala nase veliko pozornost došlih gostov. Deželni poslanec Zurec pozdravi na čelu občinskih odbornikov iz Kandije v prisrčnih besedah ministra, zahvaljujoč se za njegov poset s prošnjo, da sporoči zahvalo hvaležnega ljudstva na Najvišje mesto. Pozdrav je končal z gromovitim „Živijo“ navzočega ljudstva. Poslančeva hčerka Valči deklamira s povdarkom in čutom ministru pozdrav

v imenu ljudskošolske mladine, in mu podari šopek. Minister se je prijazno razgovarjal s poslancem in g. Gebauerjem ter nagovarjal šolsko mladino. Minister je proti poslančevi hčeri gdč. učiteljici Pavli pohvalil korajžen nastop mlade deklamovalke in občudoval zdrava lica naše mladine. Gostje so občudovali krasen razgled na Novo mesto. Med burnimi ovacijami občinstva se je poslovil slavnostni vlak in zavil mimo pozdravljajočih šmihelskih trobojnic v

Virčno vas.

Kakor povsod je bilo tudi tukaj vse v zastavah in zelenju. Šolska mladina je pozdravila došle s cesarsko pesmijo, ministra sta pozdravila šolski deklici Antonija Golob iz šole na Ruprčvrhu, Ana Kastelic v peči pa v imenu šolske mladine iz Podgrada. Vsaka je vrhutega ministru podarila po en šopek. V imenu šmihel-stopiške občine je pozdravil ministra tudi g. Goriany slovensko, kot graščak nemško. Med navzočimi je bil tudi podgrajski župnik. Po kratkem odmoru pridrvel je vlak v

Uršna-sela.

Tukaj je pozdravil ministra topliški župan Pezdire in župnik Erzar. V praznični obliki je stala v dolgi vrsti šolska mladina iz Toplic in Gornjih Šic. Ljudstvo kliče navdušeno „Živijo“ in spremlja daleč odhajajoči vlak, potem ko mu je mladina v slovo zapela „Liepa naša domovina“. Šolska mladina je napravila na ministra najboljši vtis. Kmalu po odhodu smo začudeno gledali frankfurtarske zastave v kočevski vasi Laze. Neprijetno nas je dirnilo, da so Kočevarji pravzaprav tako blizu Novega mesta; topliški županu gre hvala, da je ohranil tudi ta dan topliško občino pred kakimi kočevskimi demonstracijami, ker jih ni pustil v svoji občini izzivati.

V Rožnemdolu

je prišel vlaku nasproti črnomaljski glavar Domicelj. Prve belokranjske noše obračajo nase pozornost došlih gostov. Marička Jakupka izroči ministru velik šopek, semiški župan Plut Jakob pa korenjaško in navdušeno pozdravi ministra. Odtod se odpira čisto drugačen svet, še semiški predor — 4 minute — in Belokrajina leži pred nami. Gostje so kar strmeli nad to lepo in vendar dosedaj tako pozabljeno zemljo. Kak užitek je vožnja med urejenimi semiškimi vinogradi.

V Semiču

se je nutil gostom zopet lep prizor. Na kolodvoru je čakalo čez 2000 ljudstva, večina v narodnih nošah. Posebno prijetna je bela kamižola, hlače in telovnik z zlatimi gumbi in podobna uniforma orlovske godbe. Daleč med vinogradi so plapolale slovenske zastave. Dež. poslanec Mihelčič pozdravi ministra, zagotavlja joč ga trajne hvaležnosti belokranjskega ljudstva. Tu so vstopili po prijaznem razgovoru z ministrom med drugim tudi Ivan Konda, župan iz Črešnjevca, Štefan Kočevar, župan iz Vinjegovrha in Jože Kočevar, župan iz Kota. V imenu vitežkega reda je nagovoril ministra tudi semiški župnik Dostal, kojega beli plašč ga je nekako ločil od vseh drugih. Škof Stariha se je razsolzil,

ko je nagovorila mlada njegova nečakinja Anka Stariha v zbranih in razločnih besedah ministra ter mu poklonila šopek. Odtod je hitel vlak mimo pozdravljajoče šolske mladine iz Petrovevasi in med grmenjem strelav pri Črnolju naravnost v

Rosalnice.

Ljudstvo je polno navdušenja in pozdravlja burno došle goste. Župani iz Božjakovega Martin Bajuk, iz Drašič Anton Bajuk in Ivan Kramarič iz Radovice pozdravljajo po vrsti ministra. Otroci v belih nošah nudijo lep pogled v belokranjska nedolžna lica, z lipovimi vejicami so mahali došlim v pozdrav. Med ljudstvom je občudoval novodošli vlak tudi znani „Martinek“ Nemanič, oče č. g. župnika v Brusnicah. Župnikovi znanci so se z veseljem razgovarjali s častitljivim starčkom. V par minutah smo že zopet v

Metliki.

Metličani so se zbrali v ogromnem številu. Narodne noše raznih krajev so bile polnoštevilno zastopane. Posebno lepe so bile ženske noše iz Žumberka, katere je iz samega zanimanja fotografiral eden visokih gostov. Ministra so pozdravili župan dr. Weibel, prošt Doygan in načelnik cestnega odbora Matjašič, učenka Mimica Koren pa je med pozdravom poklonila ministru šopek. Kosilo je bilo prirejeno od metliške občine; pevskizbor pa je pod vodstvom g. poslanca Mihelčiča izvajal prav dovršeno njegove pesmi. Po kosilu se je vlak ustavil še v

Dobravica in Gradacu.

Na prvi postaji sta pozdravljala župana Konda iz Črešnjevca in Klepec iz Podzemlja, na drugi postaji pa župan Stepanič iz Gradaca in župnik Rome iz Podzemlja. Obe postaji sta bili lepo okrašeni in odeti v zelenje in zastave. Minister se je precej dolgo mudil med ljudmi in se razgovarjal.

Črnornelj.

Iz Metlike je došel slavnostni vlak v Črnornelj ob 2. uri 49 minut. Na kolodvoru je čakala množica, broječa več tisoč duš. V ospredju je bila cela vrsta skupin narodnih noš in sicer 2 belokranjski svatbi, iz Doblj in Vinice, zeleni Jurij iz Adlešič in Vinice, istotako iz obeh krajev kresnice in predice iz Adlešič. V sredini je stala dolga vrsta črnomaljske šolske mladine, vihteč zastavice v slovenskih in cesarskih barvah. Pred otroci je bila skupina črnomaljskih deklet v stari črnomaljski noši, ki se nekoliko od druge belokranjske noše razlikuje. Zastopane so bile tudi narodne noše iz Dragatuše, kakor tudi iz Bojancev. Na desno in levo pa je obdajala narodne noše mnogobrojna množica ostalega ljudstva. Celo na višini pod mestno lozo so pozdravljale dohajajoči vlak dolge vrste ljudstva. Mestna godba je slovesno zasvirala cesarsko himno in množica je med grmenjem strelav pozdravljala prišedši vlak z „Živijo“ klici.

Izstopivšega ministra so pozdravili črnomaljski župan gospod Doltar, deželni poslanec g. Dermastia in starotrški župan g. Rade. Minister je prijazno ogovarjal pozdravljajoče zastopnike in duhovščino

in je s posebnim zanimanjem opazoval pestre barve belokranjske noše.

Minister se je nato z vsemi gosti slavnostnega vlaka podal v hotel Lackner, kjer je bil pripravljen slavnostni banket. Nameravani obhod narodopisnih belokranjskih skupin, ki je bil že pripravljen, je žalibog preprečila ploha.

Lacknerjevi slavnostni prostori so bili vsi prenapolnjeni; veliko gostov je vsled tega moralo zasesti mize na vrtu. Med temi omenjamo osobito našega drž. poslanca dr. Kreka, ki je navdušeno povdarjal veliki pomen nove železnice za uresničenje hrvatsko-slovenske vzajemnosti.

Pri banketu je v vznešenih besedah govoril g. deželni glavar dr. Šušteršič in orisal pomen nove železnice za narod in državo. Minister je izražal lepe misli: Odstranimo, kar nas loči in iščimo to, kar nas združuje. Novomeški g. prošt dr. Elbert je izražal željo, da bi minister kmalu prisostoval tudi otvoritvi tretje dolenjske proge. Govorili so tudi še vitez Pogačnik, deželni predsednik baron Schwarz in poslanec Jarč.

Med banketom je igral črnomaljski salonski orkester. Vse mesto in okolica je bila odeta v slovenske in cesarske zastave ter zelenje. Na obeh straneh vhoda pred gradom sta bila postavljena obeliska s črnomaljskim in deželnim grbom. Na vsem ljudstvu je bilo videti izredno veselje, kakor še ni vladalo v Črnolju pri nobeni slavnosti. Ljudska veselica, katera je bila pripravljena na trgu, je žalibog izostala, ker je prepodil dež ljudi pod streho.

Povratek.

Po končanem banketu v Črnolju so se nekateri gosti peljali, drugi šli peš na kolodvor, odkoder se je slavnostni vlak ob določeni uri med urnebesnimi živioklici nebrojne množice odpeljal proti Ljubljani. Ob vseh vaseh blizo proge je ljudstvo zopet pozdravljalo vračajoče se goste, posebno pa še na postajah, kjer so izstopali posamni gostje in župani — do novomeškega kolodvora. Tu so se ljubljanski gostje poslovili od Nj. ekselence ministra Forsterja, ki je s svojim spremstvom ostal v Novem mestu. Na petih avtomobilih so se visoki gostje pripeljali v kapitelj, kjer so prenočevali. Med večerjo, h kateri je prošt dr. Elbert povabil nad 20 gostov, je priredilo meščanstvo bakljado s petjem in godbo. Požarna bramba, mestna godba in gimn. pevski zbor so izborno izvršili svojo nalogo.

Transverzalna železnica.

Minister je prenočeval v našem mestu uprav zato, da si v torek potem sam ogleda ozemlje po krški dolini proti Brežicam. Zjutraj okrog 8. ure so se zbrali župani novomeškega okraja v kapitelju, da se pod vodstvom poslanca Jarca in Vehovca poklonijo ministru ter mu izrazijo svoje želje. Izročili so dvojce peticij, eno za progo po levem bregu, drugo po desnem bregu. Prav umestno pa je poudarjal v imenu vseh posl. Jarč, da prebivalstvo končno določitev trase mirno prepušča ministrstvu in samo želi, da se ta za gospodarstvo prevažna zadeva čimprej ugodno reši. Minister

je zagotovil, da se ta progna resno proučuje v ministrstvu.

Okrog polu devete se je minister s svojim spremstvom v družbi deželnega predsednika, deželnega glavarja, prošta dr. Elberta, viteza Pogačnika, poslanca Jarca odpeljal proti Št. Jerneju. Ob vseh vaseh že pri Brusnicah so stali ljudje ter pozdravljali visoke goste. Družba si je ogledala kartavzo v Pleterjah, ki je bila okrašena s slavoloki in zastavami. Ogleдали so si cerkev, samostan, knjižnico, dragocene rizbarije in zanimivosti. Predstojnik je pri zajutreku pozdravil ministra in ostalo družbo ter se zahvalil, da so kartuzijani, pregnani iz Francije, našli v katoliški Avstriji tiho zavetje tu pod Gorjanci, kjer hvaležno molijo za cesarja in državo. Gostje so prejeli tudi primerne spominke na ta obisk.

Na vsej daljni poti so pozdravljale ministra slovenske trobojnice, mlaji in slavoloki. — V Kostanjevici so čakali mestna garda in obč. zastopi kostanjeviškega in krškega okraja. Dr. Hočevnar in poslanec Hladnik sta izrazila prošnjo vsega okraja. Minister je zatrdil, da že njegov obisk spričuje resnost nameravane proge. Tu sta se pridružila tudi okrajni glavar dr. Mathias in poslanec dr. Benkovič. Pri breškem mostu so čakali slov. župani breškega okraja, mestni zastop, duhovščina z dekanom Mešičkom in mnogoštevilno občinstvo. Breški župan in poslanec dr. Benkovič sta tolmačila želje ondotnega prebivalstva. Na mostu si je minister ogledal mogoče prehode čez Savo in Krko, kakor tudi možnost za prehod nad Brežicami. Po skušnjah dvojni kolodvor ni umesten. Breški nemškutarji so tudi zdaj kazali svojo nestrpnost ter odrivali naše pohlevno občinstvo. — Od Brežic so avtomobili drčali proti Krškemu, kjer je bil lep sprejem. Tu se je poklonil ministru župan Rižnar s svetovalcem Ravnikarjem. Razložil je ministru dolgoletne želje okoliških občin po železnični zvezi Karmel-Št. Janž-Zidani Most. S to bi se okrajšala zveza belokranjske železnice z južno železnico. — Nazaj grede so se vozili od Kostanjevice proti mostu pri Dobravi, ki vodi proti Škocijanu in na levo mimo Bele cerkve čez Št. Peter, koder so povsod visele zastave. Okrog polu štirih popoldne so avtomobili pridržali v Novo mesto.

Pri obedu je prošel dr. Elbert nazdravil ministru še enkrat mu priporočujoč dolenjske potrebe v blagohotno pospešitev. Minister je izražal, da se loči iz Dolenjske z najboljšimi utisi in spomini. Ob 6. zvečer so avtomobili pripeljali visoke goste na novomeški kolodvor, kjer so se od njih poslovili zastopniki tukajšnjih oblastev. Med živioklici je vlak odpeljal goste proti Ljubljani.

Ta dva dneva ostaneta z zlatimi črkami zapisana v preporodu naše Dolenjske. Naj bi ta minister še kumoval tudi transverzalne železnice.

Gospodarstvo.

Škropljenje trt.

Bliža se čas škropljenja trt proti peronospori. Tega neobhodno potrebnega vinogradniškega dela so se v zadnjih letih naši vinogradniki z vso hvalevredno vnemo poprijeli. Naj bi pri tem tudi ostalo, da se ne bi dali premotiti, ako bi zopet enkrat bolezen nekoliko odnehala — češ, da je izginila!

Odgovarjajoč na mnogostranska vprašanja v tej zadevi, dajem vinogradnikom glede škropljenja trt sledeče navodilo:

1. Škropiti je treba trte vsaj trikrat, po potrebi tudi večkrat na leto.

Prvič je treba škropiti zgodaj, takrat ko je trta odgnala dobro ped na dolgo, to je najpozneje koncem majnika. Drugič se škropi kratko potem, po preteku kakih 10 do 14 dni, tedaj na vsak način še pred

cvetjem ali tudi med cvetjem. Tretjič se škropi tri tedne po drugem škropljenju, tedaj po cvetju. Nad 20 dni ne sme nikdar med posameznimi škropljenji preteči. Če je poletje deževno, škropi se naj še v krajših presledkih in vsaj štirikrat na leto.

2. Za prvo škropljenje zadostuje eden kilogram, za naslednja škropljenja eden in pol do dva kilograma galice na sto litrov vode. Galico se stolče in obesi v košku ali vreči v čeber čiste, najbolje deževne ali potočne vode.

3. Apno ima namen, da vzame galici, ki je hudo kislina in bi trte opalila, kislino in da jo naredi nekoliko bolj neraztopno, tako, da je dež prehitro iz listov ne opere. Vzemi tedaj le toliko apna, kolikor je nujno potreba, da se odvzame galici kislina. Navadno zadostuje mastnega, ugašenega apna polovica več, k večjemu še enkrat toliko (na vago) kot smo vzeli galice. Ako nimaš apna, vzameš mesto tega lahko sodo, ki jo dobiš v vsaki prodajalni.

Na vsak kilogram galice je vzeti 1-2 kg, k večjemu pet četrt (eden in četrt) kilograma sode. Preveč apna ali sode škoduje.

4. Galica se raztopi zase in apno ali soda zopet posebej, najbolje vsako v enaki množini vode, ter se šele neposredno predno se rabi, vlije raztopina apna ali sode v tenkem curku med vednim mešanjem v raztopino galice. Pomešaj oboje dobro z lesenim (ne železnim) orodjem, vzemi na to košček reagenčnega papirja in ga pomoči v to zmes. Če je apna zadosti, postane rdeč lakmov papir moder (plav) ali pa bel, fenolftalinov papir rdeč. Ako se to ne zgodi, moraš še apna dodati, sicer bi galica trte opalila. Zmes, ki si jo pripravil s sodo, ni treba preskušati, če si galico in sodo natančno odvagal. Če jo pa misliš preskusiti, moraš toliko časa zmes mešati, da preneha šumeti. Soda se namreč z galico spaja med šumenjem, pri čemer uhaja plin, ogljikova kislina, ta pa ovira upliv na reagenčni papir.

5. Pripravi si le toliko škropilne zmesi, kolikor je zamoreš v enem dnevu porabiti, ker je stara zmes brez učinka. Če se bojiš, da ne boš mogel škropilno zmes v enem dnevu porabiti in hočeš, da obdrži za dlje časa svojo moč, prideni zmesi koj, ko si bil apno primešal, na vsak liter zmesi en gram v vodi raztopljenega sladkorja. Ako si pa vzel za napravo zmesi mesto apna sodo, prideni na vsak liter polovico do 1 gram raztopljenega vinskega kamna.

Raztopina galice same, to je dokler ji nisi apna ali sode primešal, se drži poljubno dolgo. Ker se galica počasi topi, si jo tedaj lahko raztopiš že prej. Lahko tudi napraviš močnejšo, n. pr. 10%no raztopino, ki jo pa, predno apna prideneš, primerno stanjšaš (zredčiš).

Deset odstotno (10%) raztopino galice si pripravimo, če raztopimo v 100 litrih vode 10 kg, ozir. v 10 l vode 1 kg galice. Če hočemo potem to močno raztopino stanjšati, ji dodamo primerno množino vode. Če vzamemo 1 liter 10%ne raztopine in 9 litrov vode, dobimo 10 litrov 1%ne raztopine, če vzamemo 1½ l raztopine in zredčimo na 10 l, dobimo 1½%no, če vzamemo 2 litra, 2%no raztopino.

Mesto galice in sode se rabi lahko tudi „Tenaks“, ki je zmes obeh, se hitro topi in enako učinkuje. Na 100 litrov vode se vzame 1 kg oziroma 2 kg tega praška. Prašek se v vodi dobro razmeša in je tekočina koj za rabo.

6. Če le mogoče, škropi ob brezvetrnem in suhem, pa ne prevročnem vremenu. Predno pride prvi dež, se mora škropilna zmes na trti dobro presušiti, sicer jo dež opere in moramo škropljenje koj ko nastane stanovitno vreme, ponoviti. Samo če nam vreme nikakor drugače ne dopusti, škropimo lahko tudi ob majhnem dežju (rosi). Tako škropljenje moramo seveda koj, ko nastane boljše vreme, ponoviti.

7. Škropi ne samo zgornje temveč tudi spodnje strani listov, zlasti one, ki so navzgor, ali poševno navzgor obrnjeni, kajti

dognano je, da se peronospora zaredi v list od spodnje njegove strani.

Z galico listov ne obličaj, temveč škropi tako, da je na listu pikica pri pikici. Edino pri takem finem škropljenju je list popolnoma proti bolezni zavarovan in poleg tega prihraniš mnogo drage galice. Zato vzemi dobro, močno, fino prsečo škropilnico s finim razpršilnikom. Pri zadnji preskušnji škropilnic na Grmu so se v tem oziru najbolj odlikovale škropilnice „Avstrija“ in „Hidrolina“, ki so bile tudi razmeroma najceneje.

8. Ne škropi samo listov, ampak tudi grozdje in to tako, da ga z galičnoapneno zmesjo kar obliješ. Pri grozdju največ izda prvo in drugo škropljenje (zaroda), ker se v tem času grozd najraje boleznimi nalezje. Nekaj dni pred in po škropljenju grozdje tudi požveplaj in sicer z najfinije zmletim in vejanim (ventilato) žveplom, kojemu je pridejano 3% do 5% zmlete galice (zolfo ventilato ramato). Ne pozabi tudi pozneje odgnalih, zlasti na zeleno cepljenih trt posebej škropiti, sicer jih peronospora uniči.

9. Če je le mogoče, poveži eden ali več dni pred škropljenjem mladike trt in pri tem vse nepotrebne poganjke, zlasti zalistnike, odstrani ali skrajšaj.

10. Drži vinograd prost plevela. Plevel obsenčuje trto in tla, jemlje trti redilne snovi in zviša zračno vlago v vinogradu, ki pospešuje razvoj bolezni. Skalicky.

Gospodarske drobtine.

Premovanje bikov v Kandiji, ki se je vršilo o priliki letošnjega licenciranja, dne 14. maja, je privabilo mnogo naših živinorejcev na kandijansko sejmišče. Priglasilo se je vsega skupaj 17 bikov in sicer 5 iz občine Šmihel-Stopiče, 4 iz občine Št. Peter, 3 iz občine Prečna in 3 iz občine Mirna peč in 2 iz občine Brusnice. V presojevalni komisiji so bili sami živinorejci in sicer Jože Bojanc iz Št. Petra (načelnik), Jože Bevc iz Kija, Franc Grašič iz Gotne vasi, Franc Kastelic iz Št. Jošta in Franc Medved iz Krke — vsi odborniki živinorejske zadruge. Komisija je priznala skupaj 10 premij. Ker kmetijska šola na Grmu ni tekmovala za premije, so se priznale premije sledečim bikorejcem in sicer: 1. občinske premije: Franc Kozoglavu iz Dol. Težkevođe, Jože Pelko-tu iz Malih Brusnic, Jože Bevcu iz Kija in Martin Kressetu iz Gor. Straže. Za Mirno peč ni bilo nobene občinske premije. 2. Zadržne premije: Franc Medvedu iz Krke, Janezu Murnu iz Hriba, Martinu Jančarju iz Brusnic, Jože Jančarju iz Češčevasi, Ign. Mežanu iz Vrhpeči in Jože Pustu iz Globodola. Premije so se razdelile s primernim nagovorom ravnatelja Rohmana iz Grma. — Ocenimo naše bikoreje in o licenciranju bikov prinesemo prihodnjč.

Politični pregled.

Naši zavezniki. V Italiji je tako razpoloženje proti Avstro-Ogerski, da se v resnem slučaju na zvezo z Italijo niti računati ne more. Neki laški poslanec v Bologni je rekel na shodu, da bi se, če bi vlada ukazala, naj se laška armada ob strani avstrijske bori, cela Italija kakor en mož uprla, ker rajši žrtvuje Italija svojega zadnjega moža proti dednemu sovražniku, kakor da bi ga jačila in večala. Italijani preplavljajo Albanijo, Wieđa bi pa radi odstranili, zato se za Essada potegujejo.

Avstrijsko brodoge pred Dračem. Sedaj so zbrane pred Dračem vse avstrijske bojne ladje, ki tvorijo takozvano zimsko eskadro. V Albanskih vodah so sedaj usidrane: križarki „Sankt Georg“ in „Admiral Spaun“, torpedni lovilci: „Turul“, „Husar“ in „Reka“ ter torpedovke: 64 F, 69 F in 72 F. Eskadri poveljuje kontradmiral Seidensacher, ki se nahaja na križarski „Sankt Georg“. Avstrijska eska-

dra pred Dračem sedaj ima 1500 mož močno posadko.

Albaniji na pomoč. Vse vlasti so pristale na to, da se odpošljejo mednarodne čete v varstvo albanskega kneza, njegove rodbine in poslanstev v Drač. Angleška pošlje samo častnike, Rusija je pristala principielpno, ne pošlje pa vojakov. Mednarodne čete bodo tvorili avstrijski, laški, nemški in francoski vojaki, katerim bo poveljeval angleški častnik. Dvorni maršal kneza je v oficialni misiji odpotoval v Berlin. Vstaši so že začeli s knezom pogajanja.

Nesrečna Albanija. Upor v Albaniji se vedno bolj širi. Uporniki imajo že celo srednjo Albanijo v svojih rokah. Knez Wied si ne upa več na prosto. Severni Albanci, ki so katoličani so ostali knezu zvesti in prihajajo v velikem številu v prestolno mesto Drač na pomoč.

Podivjane ženske so angleške takozvane sufražetke, ki hočejo doseči zase popolno enakopravnost z moškimi. Pred kratkim so demonstrirale tudi v gledališču in upile nad kraljem, češ, da je hujski kot ruski car. Da jih ne bi odstranili, so se privezale z verigami na sedeže, vendar ni pomagalo nič.

Dopisi.

Kostanjevica. Zaradi železnice Brežice-Novo mesto se je pretekli ponedeljek tudi pri nas vršilo posvetovanje in sicer v znani Severjevi gostilni. Shoda so se udeležili zastopniki prizadetih občin in župnih uradov v obilnem številu. Predsedoval je shodu g. župan krški dr. Janko Hočevnar. Z vidnim zanimanjem so poslušalci sledili izvajanjem poslancev gg. prof. Jarca in Hladnika. Enoglasno so bili sprejeti stavljeni predlogi, da se pošlje spomenica železniškemu in vojnemu ministerstvu, kakor tudi deželnemu odboru, v kateri se zaprosi, da se priprave za zgradbo železnice kar najbolj mogoče pospešijo. Ob enem se je sklenilo tudi, da se železniškemu ministru na njegovem potovanju skozi mesto Kostanjevico pokloni deputacija županov in mu izroči prošnjo, naj se nujni potrebi po železniški zvezi čimprej ugodni. Vsem županstvom onih krajev, koder se bo vozil železniški minister, se je naročalo, naj pravočasno pozovejo ljudstvo, da razobesi zastave in tudi na ta način manifestira za zgradbo prepotrebne železnične zveze. Poslanca sta konečno podala še razna pojasnila glede nameravane proge in njene zveze z drugimi progami, nakar se je posvetovanje zaključilo. Vsi udeleženci so bili poslanecema za dana pojasnila o sedanjem stanju cele zadeve iz srca hvaležni, zlasti pa še za skrb in trud, ki sta jo pokazala ozir. imela doslej za ugodno rešitev tega važnega vprašanja.

Iz Novega mesta se nam piše: Pošta v Novem mestu obsega občino Novo mesto in Prečno izvzemši vasi, ki spadajo pod Stražo, ter podgrajsko župnijo. Pošta v Kandiji pa obsega večjidel župnije Šmihel in stopiško župnijo. Za vasi občine Prečna, Berslin, Cegonca, Prečna, Zalog, Češčavas je pri novomeškem poštnem uradu selski pismonoša, ki nosi trikrat na teden poštno pošiljatve. Za vasi Ločna, Bučnavas, oboje Kamence, Dalnivrh, Boršt, Hudo, Potočna vas, Muhaber pa je poštna nabiralnica v Berslinu, kjer pisma ostanejo večkrat skoro po cele tedne, predno pridejo strankam v roke. Če je že za en del občine Prečna pismonoša, zakaj bi ne bil tudi za drugi del, posebno ker tri dni sploh nima pismonoša nobenega nujnega službenega opravila. Zahteva pravičnosti je, da tudi drugi del občine Prečna dobi selskega pismonoša.

Župljani v Podgradu so imeli dozdej poštno zvezo po pošti Novo mesto-Metlika vsaj dvakrat na teden. Z otvoritvijo belokranjske železnice pa vožnja pošta čez Gorjance preneha in župnija Podgrad zgubi sedanjo ugodno poštno zvezo.

Bi-li ne bilo umestno župnijo Podgrad prideliti zdaj poštnemu uradu v Kandiji,

tako, da bi selski pismonoša šel dvakrat na teden tudi v Podgrad. Morda bi bilo tudi umestno, da se za župniji Stopiče in Podgrad ustanovi nov poštni urad v Stopičah. Poštne pošiljatve v te kraje so zato obilne, ker je veliko možkih od tam v Ameriki. Prostor za poštni urad v Stopičah bi se morda dobil v stari šoli. Merodajni krogi naj blagovolijo te razmere premisliti in čimprej nedostatkom odpomoči.

Iz Doberniča. Amerikanske dobrote. V nekoliko letih se je tudi od nas veliko mladih delavskih moči preselilo tja v tujo Ameriko s trebuhom za kruhom. Koliko mladih fantov uide vojaški suknji; za to morajo biti slabše fantje dobri. Tam pridejo ob vero, celo še ob pamet. Koliko pa zahteva Amerika nesrečnih žrtev?

Dasi je slovenska zemlja dosti rodovitna, da ne bi bilo treba pomagati ameriškimi milijonarjem denar služiti, se vendar ne spametujejo ljudje, dasi vendar vidijo razne žalostne izglede celo doma. N. pr.: Janez Smolič iz Preske, po domače Lovrenc se je v ameriški tovarni pokvaril in je nezamorjeni živec povzročil strašno smrt; Janez Lazar, po domače Potisek iz Lokve, kojega je vlak raztrgal, in ravno tako tudi Alojz Glavan; Brnarda Jarc iz Vrbovca so pa v Ameriki ustrelili. Vsi štirje zapuščajajo žene in nedorasle otroke. Torej štirje samo iz naše župnije v tako kratkem času, kaj šele po drugod!

Kar se tiče zaslužkov, naj navedem kako govori neka žena iz Doberniča, ki ima moža 3 leta v Ameriki. Domov ji je poslal 1400 kron, s seboj pa je vzel 500 K; torej je napravil dobička v treh letih komaj 700 kron. Ko bi bil doma služil le samo 2 kroni na dan, bi zaslužil v treh letih 1800 kron. Koliko bi pa še lahko doma pridobil! Ko bi bil doma, bi lahko imel 2 do 3 krave, mleko in dvoje telet na leto ter 4 do 5 prešičev. Sedaj ima pa le eno kravo in le enega prešiča. Kaka izguba je torej zopet tu! Vrhutega pa mora še skrbno hraniti svoje bore evenke, da bo mogel sploh zopet v svojo ljubo domovino. Ko pa domov pride, je nekaj časa res jako bogat, vsaj na videz; a ta bogatija traja komaj kakšna dva mesca. Potem zmanjka denarja, doma ni nič, ker je vse v puščo pustil, sam je pa tudi za nič za delo, ker je vse moči pustil v Ameriki. Konec vsega je torej le veliko siromaštvo. Slovenci, ostanite torej doma, saj poje naš pesnik, da je tudi doma dobro, ko pravi:

„Išče te sreča, um ti je dan,

Našel jo bodeš, če nisi zaspan“ itd.

Iz Stopič. Naše gasilno društvo se prav dobro razvija; dobili smo brizgalno in člani so si oskrbeli že gasilne obleke. Ker je sv. Florijan naš zaščitnik, zato smo napravili v nedeljo, 17. majnika svoj prvi izlet na Dolž, kjer je v podružniški cerkvi na oltarju podoba sv. Florijana. Ob tej priliki je bil v cerkvi tudi govor na požarno brambo, za kar se mora društvo zahvaliti. Zahvalo morama izreči posebno našemu g. župniku, ki pomagajo društvu s svojimi nasveti in so darovali poleg tega požarni bramb 50 kron. Ravno tako se tem potom zahvaljujemo našemu vrlemu g. županu in dež. poslancu Josipu Zurcu in vsem občinskim odbornikom, ki so nam naklonili 200 kron in s tem veliko pripomogli novoustanovljenemu društvu.

Miha Žagar, načelnik.

Kip sv. Urbana na Trški gori.

Kip sv. Urbana je nad dva metra visok, dobro izdelan in okusno izvršen v lepi harmoniji različnih barv ter bogato pozlačen. Predstavlja papeža, ki z desno roko blagoslavlja, v levi pa drži papeževo palico, ovito s trto, polno grozdja, vse v naravni velikosti. Barytost hvali mojstra g. Fr. Vodnika v Novem mestu, katerega pri tej priliki znovega toplo priporočamo.

Da se je zamogel tako lep kip omisliti, gre prva zasluga in zahvala milostljivemu

gospodu proštu novomeškemu dr. S. Elbertu, ki je vsikdar požrtvovalen, če se gre za občekoristne naprave in za dušno in telesno korist. Kakor več Novomeščanov, ima tudi novomeški kapitelj na Trški gori svoje gorice. — Druga prisrčna zahvala pa gre prečastitemu gospodu župniku v Št. Petru, Fr. Vovko, ki je vedno navdušen in vnet za vse lepo in blago. Preč. g. župnik je namreč radevolje dovolil prostor v cerkvi, ki je, kakor bi navlaš čakal na sv. Urbana, najbolj pripraven in ugoden.

Veselje nad tem kipom je že sedaj zelo veliko, posebno mej domačimi vinogradniki. Pričakovati je tedaj, da se zbere na binkoštni pondeljek, t. j. 1. junija, ob 10. uri dopoldne ogromno število ljudstva iz mesta in okolice, od blizu in daleč, pri Mariji na Trški gori in pri blagoslovljenju kipa sv. Urbana. — Pisec teh vrstic prisrčno vabi posebno vinogradnike k češčenju sv. Urbana. Tega mogočnega svetnika je postavila cerkev kot varuha vinskih goriam. Zaupno se mu priporočajte in bodite prepričani, da bo sv. Urban izprosil pri Bogu blagoslova in rodovitnosti vašim goriam, da ne bodo trud in stroški brez uspeha. — Razume se, da sv. Urban ni patron brezpotrebne in brezmerne popivanja. Nezmernost v pijači je tudi njemu v razžaljenje in gnjusobo. Častite ga tedaj s čistim in treznim srcem! — Spodobilo se bo pa tudi v prihodnje, da začnejo vinogradniki svoje novorojene sinčke krstiti na ime sv. Urbana, posebno kjer je že več sinov pri hiši.

Narodna legenda nam pa pripoveduje o sv. Urbanu to-le zgodnico: Sv. Urban je rad zibal grozdje in tudi hvalil Boga za ta plemeniti dar božji. Na svojem vrtu je tudi zasadil sam trte ter željno pričakoval prvega sadu. Kadar je gledal trto, je prosil njej in vsem vinogradom božjega blagoslova. Tretje leto se je razcvetel Urbanov trs in nastavil grozdek, ki je imel komaj pet jagod. Dasi je bil grozdek majhen, je imel sv. Urban z njim veliko veselja in ga je hodil gledat vsak dan. — Nekega dne pristopi k njemu star siromak in ga naprosi milodara. Sv. Urban pretačne vse žepe, a ne najde ničesar za siromaka. Siromak ga poprosi: „Pa mi daj ta-le grozdek!“ — „Utrgaj si ga, če si ga želiš,“ reče sv. Urban. — Siromak utrga grozdek, želeč svetniku in njegovi trti božjega blagoslova, potem pa odide.

Sv. Urban sede na vrtu na klop in zadremlje. Ko se je prebudil, je bil njegov trs tako poln grozdja, da se je podrl na tla s kolom vred. Sv. Urban je takoj spoznal, da je napravil to čudo Bog sam, da pokaže, kako mu je bila miloščina všeč, ko je dal svoj prvi grozdek siromaku. — Odslej je sv. Urban še bolj čislal grozdje in trte. Po njegovi smrti so mu izročali vinogradniki vinograde v varstvo. Časte ga kot varuha vinogradov ter stavijo njemu na čast med vinograde cerkve in kapelice.

Skoraj bi človek trdil, da se je radodarnost sv. Urbana razlila mej vse slovenske in osobito mej naše dolenske vinogradnike. Pojdi kamor hočeš, povsod najdeš veliko radodarnost in prijazno gostoljubnost v vinskih kletih. Zares je naše ljudstvo še preveč dobrega srca v tem oziru. Zato mu privoščimo in želimo od srca za prihodnje prav obilo blagoslova in prav mnogo rodovitnih in najboljših vinskih let. Pomagaj v to sv. Urban! —

Konečno ponižna prošnja na vsa blaga srca iz mesta in okolice, katerim se je prijazna Trška gora kakorkoli prikupila, za blagovoljne milodare v pokritje stroškov, ki so pri tako lepem kipu pač vendar zelo narasli. Prispevki se naj pošiljejo na tiskarno J. Krajec nasl. — Dobrotnike bomo svoječasno objavili v našem listu.

Veliko in lepo izbiro podobic za I. sv. obhajilo ima v zalogi knjigarna J. Krajec nasl.

Domače in tuje novice.

Cesar ob otvoritvi nove belokranjske železnice. Deželni glavar dr. Šusteršič je ob priliki otvoritve belokranjske železnice odposlal Njegovemu Veličanstvu udanostno in zahvalno brzojavko iz Novega mesta, nakar je prejel sledeči brzojavni odgovor:

Visokorodnemu gospodu dr. Ivanu Šusteršiču, deželnemu glavarju, Novo mesto. Njegovo c. in kr. Veličanstvo je z zadovoljstvom najmilostnejše blagovolilo sprejeti v imenu prebivalstva Kranjske ob priliki otvoritve belokranjske železnice izraženo udanostno izjavo ter želi iz vsega srca, da bo nova železniška zveza odprla deželi nove vire blagostanja in prospeha.

Minister baron Forster se je srečno vrnil dne 27. maja na Dunaj, odkoder se je brzojavno zahvalil proštu dr. Elbertu za vso ljubeznivost ob njegovem tukajšnjem bivanju.

Doktorjem zdravilstva je bil 18. maja tega leta na Dunaju promoviran c. kr. sodni svetnik v p., dr. prava Edward pl. Feyrer, star 70 let. Vkljub visoki starosti je vse medicinske izpite in rigoroze napravil s prav dobrim uspehom. To je pač — vstrijen študent.

Za pogorelce v Podhosti je deželna blagajna nakazala 5050 kron, ne 5500 K, kakor so Novice pomotoma poročale.

Dolenjski avtomobil. Kakor vsaka nova reč, ima tudi naš dolenjski avtomobil svoje nedostatke. Parkrat se je že pripetilo, da je na tem ali onem kolesu manjkalo polovico gumijevega obroča, a kljub temu je avtomobil moral voziti, da je pravočasno prišel na namenjeni kraj. V tem položaju je voznja veliko bolj neprijetna kot sicer, ker potnike vedno na eno stran zametuje. Tudi ropot je veliko večji in se vsled tega konji veliko bolj strašijo. Ne glede na to se pa tudi človeku kar težko zdi, da se avtomobil vsled tega silno ruinira in vrhu tega nudi nevarnost, da se ob priliki ob hitrejši vožnji ne bi os zlomila. Podjetje bi naj torej v lastnem interesu skrbelo, da bi imelo vsaj v Novem mestu, Kostanjevici in Krškem ozir. Brežicah vedno primerno zalogo rezervnih koles, da se lahko vsak čas odpomore. Res je sicer, da to stane; gotovo bo pa te stroške odtehtalo dejstvo, da se bodo ljudje raje vozili, avtomobil pa bo ostal bolj ohranjen.

Kocjanov sejm v Mirni peči bo takoj po binkošti, 2. junija, ko bo že tekla belokranjska železnica. Pričakujemo veliko kupcev po bližnji poti iz Ogrskega. Priženite tedaj obilo živine, ker se je nadejati dobre kupčije, saj bodo imeli Ogrji veliko manj stroškov za prevažanje živine.

Pozor, izletniki v Belokrajino! Kdor se udeleži izleta podružnice „Slom. zveze“ za novomeški in črnomaljski okraj dne 4. junija v Črnomelj, — kakor so poročale „Novice“ v zadnji številki — naj se pismeno zglaš pri podpisane mu. Vabila za podružnične člane se ne razpošljejo. Odhod iz Novega mesta ob 11. uri dopoldne, povratek ob 6. uri zvečer. P. Atanzij Ausser, tajnik Slom. zv., Novo mesto. —

Spred sodišča. Kako se poceni pride do kolesa. Ključavničarska pomočnika Karol Krajcar in Leopold Rostohar sta v Krškem nek večer 1912 v jeseni ukradla iz gostilne Ivana Jermana kolo, katero je gostilne Ivana Jermana kolo, katero je gostilniške veže. Kolo sta potem premenila in lakirala, da se ni dalo spoznati tako hitro. Nazadnje je prodal Karol Krajcar kolo za 50 kron mojstru Andreju Čebularju. Polagoma se je pa le zvedelo, kam je kolo prišlo, in so oba nadebudna uzmoviča prijeli ter izročili c. kr. okrožni sodniji. Te dni sta bila obsojena vsak na 3 mesece težke ječe z postrili in na povračilo škode za kolo v znesku 50 K. Andrej Čebular, kateri je sumljivo kolo kupil, se bode pa še posebej zagovarjal. — Cigana okradel Alojzij Golob, šele 20 let star iz Št. Petra, služil je pri nekem štacunarju v Goriči vasi pri Ribnici. Hišni gospodar Ilc hranil je v

podstrešni sobi svoje kolo, katero je tudi Alojziju Golobu zelo ugajalo. Kaj si izmisli zvita glava? Pozimi, ko nihče kolesa ne rabi, prenese kolo na šupo in ga pokrije tako, da se ga ni nič videlo. Ko pa nastopi toplo vreme, tedaj pa hajdi na kolo. Ravno na isti premeteni način si preskrbi še kolesarsko obleko, nove čevlje na ime gospodarja in gamaše; le športno čepico si je sam kupil. Ko je imel že vse pripravljeno, takrat je pa gospodar pogrešil kolo; našli so kolo zelo skrbno spravljeno; sum se je obrnil na Alojzija Goloba; ker se je vedno bolj jasnilo, da je le Golob tak navdušen kolesar, so ga naposled orožniki vprašali, ali ima za ta šport tudi potrebno licenco od gospodarja kolesa. Te seveda ni mogel dokazati in zato so ga povabili s seboj. V preiskavi se je vse to dokazalo in tudi dognalo, da je nadebudni Lojze nekoč v Ilčevem hlevu prenočeval s ciganom, ki mu je velel, naj vrata le dobro zapre, da ga kdo ne okrade, ker ima denar. Cigan se pač ni nadjal, da bode Lojze celo njega ukanil — Lojze je ponoči ukradel ciganu 10 K, zlorabivši ciganovo zaupnost. — Okrožno sodišče je znalo primerno oceniti Lojzetovo navihanost, ter ga je nagradilo s 6 mesečno težko ječo, postil in trdimi ležišči.

Lepo se čita današnji oglas Slov. Straže, s kojim se naročnikom turške srečke obetajo glavni dobitki po 400.000 in 200.000 zlatih frankov. Opozorjamo!

Izlet na Adrijo. Iz Novega mesta je bilo okoli 50 izletnikov, 40 dijakov. V pondeljek zvečer so prespali v ljubljanski domobranski vojašnici; izletniki so odrinili ob 5. uri s posebnim vlakom proti Reki brez pravega veselja, ker je vse kazalo na slabo vreme in je dež rosil. V Reki jih je spremil dež. Vseeno so se napotili čez mesto na Trsat, odkoder je moči pregledati mesto. Ogleдали so si stari na pol podrti grad Frankopanov. Ob eni pa so se vkrcali in se peljali z „Daniel Erno“ proti Opatiji. Dobra volja jih je objemala, ker se je jasnilo in se jih je večina vozila v prvič po morju. V Opatiji jih je pozdravil pri izkrcanju neki Hrvat v slovenščini v imenu svojih rojakov in v imenu Adrije, ki naj bi razpalila v njihovih dušah brezmejno ljubezen do te osovražene lepe naše grude. Ogleдали so si zdraviliški vrt, kjer so jih fotografirali in je takoj nato zabučala iz mladih navdušenih src slovanska himna „Hej Slovani!“ — Pri kosilu so se ponavljali pozdravi in potem so si posamezniki ogledali kraj. Pri odhodu so zapele na obali v slovo hrvatska opatijska dekleta „Liepa naša domovina“ — med silnimi živio-klici in mahanjem z robcami so se oddaljili, vsem je bilo težko se ločiti od tega lepega kraja. — Pihala je sapa, tudi deževalo je, pa je bila mirna voznja in izletniki so veselih oči gledali, kako se spreminja morsk gladina, kako beži mimo njih obrežje in vstaja izza večerne strani nova valovita obala. Pristali so zvečer v Pulju, kjer so komaj dobili dovolj prenočišč. Drugo jutro je bilo jasno in so si ogledali areno; nato so se porazdelili in šli gledat vojnomornariški arzenal, mornarični muzej in vojno ladjo Radetzky. Videli so, kako delajo ladje in jih popravljajo, mornariški častniki so jim zelo prijazno razlagali, razkazovali in odgovarjali na vsa vprašanja posameznikov. V muzeju so videli staro orožje junakov, stare in nove modele ladij, topov, torpedov itd. Na bojni ladji so videli življenje pomorščakov v miru: vsak pri svojem opravilu, tekanje gorindol, vpitje, povelja, ropot; pokazali so jim vse notranje dele. Na spregled so poslali tudi par hidroplanov, ki so jih opazovali s posebnim zanimanjem, ko so se vzdigali, padali v morje, se zopet vzdigali in krožili nad gladino.

Popoldne so odrinili proti Trstu. Greoč so obiskali otok Brijuni, kjer so si ogledali zverinjak in prijazne zdraviliške loge. Veselo razpoloženi so pluli ne daleč od istrske obali, ki je kopaje se v solncu ginila za vodo. — Noč je že bila, ko so

dospeli v Trst, ob morju zastražen z dolgo vrsto svetilk. Tržaški Slovenci so jih sprejeli z navdušenjem. Do večerje so prehodili nekaj razsvetljenih cest in se nato vrnili zadovoljni proti Ljubljani.

Belokranjski - vestnik. -

Vinica. Ne v Ameriko! Ta svarilni glas se čuje vedno skoro po vseh časopisih; toda naše ljudstvo ga ne sliši, ali ga noče slišati — vse še vedno drvi za slepo srečo v Ameriko — domovje pa stoji pusto in zapuščeno. — Polje stoji prazno, neobdelano. — Kdo ga naj obdela, ko na vseh koncih primanjkuje delavcev? Če se pa že dobe delavci, zahtevajo taisti pretirane plače in poleg tega gosposko hrano, mesa do grla in vina, kolikor ga mu pač nese želodec. — Kam nas bo to privedlo? Po pravici toži vsak kmetovalec, da ne more shajati. Ljudje spreglejte! poprimite se doma živinoreje, sadjereje, čebeloreje, posebno prešičjareja bi vam donasala lahko lepe novce. Videli bode, da dá tudi domača gruda dosti „dolarjev“, tako da ne bi bilo treba hoditi v Ameriko. In kaj pomaga večinoma vsem Amerika? Amerikanec pošilja denar — žene pa nosijo njih žulje k različnim trgovcem in gostilničarjem; ne zdi se ji škoda krone, goldinarja, saj ona ni za njega več trpela, kakor da ga je na pošti dvignila. — Ko pa pride Amerikanec čez par let domov, dobi mogoče še dolg, posestvo neobdelano, zane-marjeno — nekaj časa res poje on slavo ameriškimi zaslužkom — a ko mu zmanjka dolarjev, z Bogom rodni dom — on gre zopet v Ameriko. Dom mu pa vedno bolj propada, dokler ne zapoje boben. Odkar hodi Belokranjec iskat sreče v Ameriko, je veliko več posestev prodanih na dražbi, kakor pa preje, ko se je držal doma, pa so bile desetkrat slabeje letine, kakor so sedaj. Iz tega lahko vsak sprevidi, da nam Amerika na vseh koncih in krajih le škoduje bodisi v verskem, bodisi v nra-venem, bodisi v narodnem oziru. Vse gre rakovo pot in če bo šlo tako naprej, Bog zna, če ne bo zadril v našo rodno grudo Nemeč svojih krempljev. Merodajni faktorji, zganite se, zbudite naše ljudstvo iz ameriškanskih zlatih sanj! Naj se vendar kaj ukrene, da bodo dobili ljudje doma zaslužka. Za naša dekleta bi bilo gotovo dobro, ko bi se upeljali vsaj v večjih krajih čipkarski tečaj. Marsikateri groš bi se zaslužil. Le če bodo ostajali naši ljudje doma, smemo upati v boljšo bodočnost. In potem ne bo več tarnanja po Ameriki, ker bo vsak imel dosti zaslužka v naši divni Belokrajini.

Na Radovici je hranilnica in posojilnica imela občni zbor dne 10. maja. Udeležba je bila vključ skrajno neugodnemu vremenu povoljna. — Denarni promet v letu 1913 je znašal 79.794,45 K. Ni veliko, a za naše skromne razmere že precej. Zadržna misel se sicer počasi, a vedno lepše razvija in umeva. Vlog je bilo 13.193,89 K, izplačanih pa 19.257 K, 92 v. Posojil se je vrnilo 17.645 kron, dalo pa le 8914 K. Čisti dobiček znaša 631 kron 84 vin.

Izseljevanje v Ameriko kar noče prenehati. Ta teden jih odrine zopet nekaj. Dasi vrnivši se Amerikanci sami pripovedujejo, kako slabo se nekaterim tam godi, ki brez dela pa tudi jela pohajkujejo v nadlego sebi in drugim, jim le ne verjamejo, dokler sami ne poskusijo. Res je, da se doma težko izhaja, a vendar velja posebno sedaj da: „ljubo doma, kdor ga ima.“ Upamo, da bo boljše, ko lukamatija steče po Belokrajini. Vsaj ceneje se bo mogla dobiti kaka reč. Kako drago je bilo samo prevažanje čez Gorjance in dobava umetnih gnojil, cementa, orodja itd. Ni čuda, da je obdelovanje zemlje še tako nazadnjaško. Ljudje bi radi, toda vsak se le boji ogromnih stroškov.

Za izobrazbo se bo pa le treba malo bolj pobrigati. K temu še največ pripomorejo dobri strokovni časopisi. Poleg „Domoljuba“ bi morala vsaka hiša, kjer imajo le enega, ki zna brati, imeti vsaj še „Dol. Novice“, ki prinesejo v vsaki številki kak strokovnjak članek, ki je za umno gospodarstvo velikega pomena, pa se porabi tam, kjer bi morda pouka najbolj potrebovali. Le verjamite, skušnija uči, da je tisti navadno dober gospodar, ki tudi bere dobre časopise. Neznatni izdatki za nje se mu bogato obrestujejo.

V Slamnivasu namerava deželni odbor zgraditi napajališče, ki bi stalo 5000 K. Nekaj bi dala dežela, 40% bi se dobilo od države, ostalo naj bi dodala sosesa. Ljudje so pripravljeno storiti kar moč, toda denarnih prispevkov od njih ne bo dobiti, ker jih ni odkod vzeti. Bila bi pa taka naprava neizmerne koristi, posebno še ob požaru, česar nas Bog čuvaj! Pa nič manj potrebna tudi na bližnji Radovici, kjer je o poletnem času prav občutno pomanjkanje vode, in kjer je nevarnost še večja, ker je vsled odprte lege skoraj v enomer bolj ali manj vetrovno. Pri lanskem požaru sredi vasi je bila sreča v nesreči, da je zgorela le dotična hiša, ker je bilo slučajno mirno vreme, dočim je dan prej in poznej razsajal prav hud veter.

18. t. m. je bila tretja obletnica, kar je na Radovici toča vse pri čistem pobila. Letos trta nenavadno lepo obeta. Hladno vreme pa rast zadržuje, da dozda še polovico ni tako odgnala, kakor pred tremi leti ob tej dobi.

Ameriški novičar.

Iz Sheboygan-a Wis. se poroča, da je ondotna slovenska naselbina izgubila rojaka France-ta Vrabc. Šel je bil v Appleton po opravkih, a ondi ga je doletela smrt. Dne 24. aprila so ga mrtvega pripeljali nazaj v Sheboygan, kjer mu je želela njegova žena prirediti katoliški pogreb, a odbor cerkvenih mož in župnik sta bila proti temu, ker umrli ni opravljal verskih dolžnosti. Dopisnik v Glasu Naroda pravi, da je večina ljudi to postopanje obsojalo. Gotovo pa poročilo s kompetentnega mesta stvar pokaže v drugačni luči.

V Lyonsu Jowa se je dne 28. aprila poročil farmar Martin Christensen z Rozalijo Smrekar, hčerjo slovenskega farmarja. Ženin je postal katoličan in bil na Veliko soboto krščen; kumovala sta mu Janez in Marija Tancig. — V Albany Min. je 26. aprila umrl slovenski rojak Ivan Slivnik, rodom z Gorij. Že pred polstoletem je prišel v Ameriko, kjer zapušča 3 sine in 3 hčere. Pokopal ga je v Kraintownu slovenski župnik Tomazin. — Slovenec Jos. Pollak je postal stalni župnik fare Greenwood-Willard Wis. — Ponesrečil se je v Rockdolu Slovenec Tomaž Pleše; odtrgalo mu je nogo, ko je spodrsnil hoteč stopiti na vlak. — V New Yorku je umrl slovenski rojak Semé. — Tu si je 12 Slovencev osnovalo tamburaški klub „Slovenka“. Predsednica je gospica Kati Pavlič. Sodelujejo pri narodnih slavnostih.

KEIL^{ov} LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 v.
Keil-ova pasta za čevlje 30 v.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.
Keil-ovo leščilo za podo 90 v.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah ima vedno v zalogi trvdka:

J. Picek, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zure.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: I. Petek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.
Ljubljana: Leskovec & Meden.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Otto Homan. 21-6-4

Na prodaj ali v najem se odda 33-3-3

hiša, pripravna za pekovsko obrt.

Hiša je pri farni cerkvi, katera se bode sedaj na novo zidala, in kjer do sedaj še ni nobenega peka. — Več pove lastnik Franc Krevs, pos. in gost. Vrhpeč št. 18, p. Mirnapeč.

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanjam, da sem otvoril v hiši g. Ilowsky v Rudolfovem, Glavni trg šte. 100 prodajalno

s prekajenim mesom in suhimi klobasami.

Ob enem bodem imel na razpolago dobro mast in špeh, salami in vse drugo v to stroko spadajoče blago, kakor tudi vedno sveže in suho sadje ter kruh.

Ker sem si pridobil pri najboljših mojstrih prekajevalcih vso potrebno znanost v tej stroki, se bodem vsikdar potrudil, slavno občinstvo iz mesta in okolice solidno in z zmernimi cenami vsestransko najboljšo postreči in se prav toplo priporočujem v cenjeni obisk.

Odličnim spoštovanjem 2-14-4

Ivan Kafre,

prekajevalec in trgovec s suhim mesom v Rudolfovem.

Deček in deklica

najmanj 14 let stara, se sprejmeta v manufakturno trgovino Karola Barborič v Novem mestu. 22-0-4

Dober krompir

in lep oves

je po nizki ceni dobiti v graščini Otočce.

Vljudno se naznanja otvoritev 26-4-4

modne trgovine

Novo mesto **A. DRAME** Novo mesto
Glavni trg 65 Glavni trg 65

Priporočajo se vsi modni predmeti, šivalne potrebščine, stezniki, ki se perejo, kakor vsako drugo perilo, ne da bi se odstranile vloge (jamči se za vsak kos), moderne bluze, damsko in moško perilo, najmoderneje kravate, otroško higijenično perilo „Tetra“, toaletna mila in parfumi, prvovrstne kakovosti.

Naročila se izvršujejo točno.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0

1-0-8

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Turške srečke!!!

6 žrebanj vsako leto. — Glavni dobitki v zlatih frankih:

400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000.

Vsaka srečka mora zadeti!

Pozor!! Prihodnje žrebanje: 1. junija.

Mesečni obrok 6 kron.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“

Valentin Urbančič, Ljubljana 3.